

U djelu postavlja autor problematiku: da li mi doista možemo u raspravi o pitanju istočnog grijeha poći s te pretpostavke da je ikad bio ostvaren poredak spasenja i milosti u raju zemaljskom? Možemo li onda nekrštenu djecu, tek rođenu djecu, smatrati grešnicima? Nije li misao o baštinstvu grijeha neodrživa predodžba nastala uslijed kolektiviziranja? Ovakva pitanja već su odraz one problematike koju autor ozbiljno i znalački obrađuje sa željom da pripomogne rješenju ili barem kristaliziranju tog pitanja.

Novi podaci prirodnih znanosti, egzegetskih i dogmatskih studija sile danas teologe da neodložno predefiniraju one tradicionalne pregodžbe o baštinstvu grijeha preko rođenja, koje još jedva da odgovaraju današnjem stanju teologije i tako ti novi podaci prirodnih znanosti i teologije stavljaju u pitanje katoličku nauku o istočnom grijehu.

Weger pristupa studiju istočnog grijeha s uvjerenjem da teologija nipošto ne smije jednu definiranu istinu naše vjere, kao što je to istina o istočnom grijehu, prepustiti jednostavnom nevjerovanju, nego je mora tako protumačiti i izreći da bude shvatljiva i pristupačna današnjem čovjeku. Zato autor kritički ispituje suvremena mišljenja o istočnom grijehu i pri tom na svjetlo iznosi i dokazuje jazgru katoličke nauke o istočnom grijehu, naime ono bezmilosno stanje koje je u nama i prije naše slobodne odluke. Autor potom naglašava onu volju Božju koju je već Pavao naglašavao u svojim poslanicama i tvrdi da je istočni grijeh samo jedan momenat u cjelovitoj situaciji našeg života («... so dass die Erbsünde nur ein Moment in unserer Gesamtsituation darstellt»).

U dodatku knjige (48 stranica) obrađuje Karl Rahner pitanje monogenizma (da svi ljudi potječu od jednog para ljudi) koji, kako je poznato, današnji učenjaci odbijaju. Karl Rahner zaključuje svojim teološkim istraživanjem da se teološka nauka o istočnom grijehu može mirno odreći ove teorije monogenizma i zastupati poligenizam.

... egerovu knjigu zbog aktualnosti teme koju obrađuje možemo samo preporučiti svakom koji želi svoje teološke spoznaje proširiti i produbiti. Knjiga nije pisana samo za teologe i svećenike nego i za katehete i katoličke laike.

'OHANNES OESTERREICHER, Der Baum und die Wurzel, Israels Erbe — Anspruch an die Christen. Verlag Herder 1970, str. 204.

Ova je knjiga prijevod s američkog »The Israel of God« (Englewoods Cliff 1963) koja je u Americi doživjela nekoliko izdanja i do sada prevedena na mnoge jezike. Pisac je katolički svećenik židovskog podrijetla, rođen i zaređen za svećenika u Beču, ali je potom za vrijeme hitlerovskog proganjanja Židova pobjegao u Ameriku. On je danas direktor Instituta za židovsko-kršćanske studije pri Sveučilištu Hall Seton (USA). Ujedno je savjetnik u Sekretarijatu za sjedinjenje kršćana (Rim, Vatikan). U tom je svojstvu imao velik utjecaj na sastavljanje saborske deklaracije za Židove.

Pisac jedinstvenim i lakim načinom, bez znanstvenih ekskurza, razrađuje velike teme biblijske teologije tumačeći najodlučnija povijesna iskustva Izraela. On gleda Stari zavjet neprekidno u svjetlu Novog zavjeta te nam pruža do sada nepoznate perspektive povezanosti i odnosa obadvaaju Zavjeta.

U ovoj knjizi naći ćemo obrađene slijedeće teme biblijske teologije: 1) Bog, stvaranje, čovjek; 2) Grijeh, oprostjenje, otkupljenje; 3) Savez, milost, Božji narod; 4) Kraljevstvo svećenika; 5) obećanje novih stvarnosti (novi egzodus, novi Savez, nova pasha itd.) i 6) Smrt, uskrsnuće i Dan Gospodnji. U obrađivanju tih tema autor pokazuje veliku familijarnost s Biblijom i temeljito njeno poznavanje kao i lako baratanje i navođenje mnogih tekstova koji su međusobno povezani.

Oesterreicher u ovoj knjizi pobilja ono mišljenje koje je koji put

među samim katoličkim vjernicima bilo vrlo rašireno da je naime Stari zavjet suvišan i da ga stoga treba kao nepotrebnii balast odbaciti. Pisac dapače naglašava da vjera koja nema svoje korijene u Starom zavjetu nije cjelovita vjera: nešto joj bitno nedostaje. Kršćanin mora promatrati događaje Starog zavjeta u perspektivi opće povijesti spasenja. Onome koji pročita ovu knjigu bit će jasno da je Crkva u povijesti spasenja kontinuirani »Božji Izrael« (usp. Gal. 6, 16).

ANTON GRABNER-HAIDER, Recht auf Lust?, izdali Ferdinand Klostermann i Norbert Greinacher, Herder 1970, str. 276.

Ova je knjiga izašla u seriji »Teologie konkret« u kojoj je izašlo već nekoliko knjiga koje obrađuju goruće probleme današnje Crkve (psihologija pastoralnog djelovanja, demokratizacija crkvenog autoriteta, mješoviti brakovi, pluriformno kršćanstvo, zvanje laičkog teologa). Ova knjiga zaslužuje posebnu pažnju jer obrađuje tako diskutabilno pitanje »uživanja« (Lust). Crkva je najvećim dijelom oblikovala ovaj tradicionalni društveni moral koji je danas stavljen u pitanje. Zato ona mora i danas ponovno produbiti smisao, značenje i funkciju tog društvenog morala i tako ga usmjeriti da doista društvu pomogne. Odgovor teologije (dakako i Crkve) ne može, na žalost, više biti fiksna, utvrđena i gotova, nego ga ozbiljnim, trijeznim i dubokim diskusijama takvih pitanja treba tek naći, formirati. Ova knjiga želi upravo tome pomoći.

Knjiga »Recht auf Lust« nije neka obrada u strogom smislu riječi, ona je pokušaj rješavanja jednog tako aktualnog pitanja kao što je pitanje seksualnosti. Djelomično knjiga ima karakter pamfleta, borbene knjige. Zašto to, bit će jasno onome koji zna kako je u povijesti Crkve seksualnost, bilo indirektno bilo direktno, bila potcjenjivana i zapostavljena. Knjigu nije napisao je-

dan autor, nego je ona zbir mnogih obrada pojedinih stručnjaka: biolog govori o biologiji seksualnog uživanja, o psihološkom značenju razvoja i sprečavanja uživanja, o odgovoru za sposobnost uživanja; sociolog govori o oslobođenju seksualnosti u suvremenom društvu; literat-kritičar opisuje funkciju opscenog u današnjoj literaturi; bibličar-teolog o ti-jelu i uživanju u Bibliji itd. Već po ovoj obradbi tema vidimo kako je taj problem uživanja uhvaćen i osvjetljen sa svih strana stručno, trijezno i ozbiljno, premda koji put borbena. Osjeća se izvjesna napetost između pojedinih članaka: nazor biologa nije isti kao nazor sociologa. Radi se dakle o člancima i mišljenjima koja se međusobno kritiziraju i upotpunjuju. Sadržajna napetost proteže se sve od strastvenog zagovaranja za »Recht auf Lust« pa do kritike i upozoravanja na oprez. Svaka pojedina obrada, dakle, sadrži mišljenja pojedinih autora koji se ozbiljno postavljaju iza tog problema.

Uostalom, još uvijek nedostaje ozbiljna utemeljena moralno-teološka obrada teme »prava na uživanje« koja bi obuhvatila ozbiljnu i trijeznu analizu katoličke moralne teologije, upustila se u diskusiju tog tako žučnog problema i dala ispravne smjernice. Ne smije se dopustiti da se o toj temi raspravlja samo u širokim krugovima društva, u seksi-filmovima i pornografskim časopisima. Vrijeme je danas da se ovim problemom svestrano zabavi i teološka znanost. Ova je knjiga dragocjeni doprinos takvoj teološkoj impostaciji problema seksa.

BRUNO DREHER, Zeuge des verborgenen Gottes, Katechesen zum Johannes-Evangelium für die gymnasiale Oberstufe, 268 stranica, Herder (Freiburg-Basel-Wien) 1970.

Ovo je izvršni priručnik za katehete. Sadrži 30 uzornih kateheza koje je Dreher obradio zajedno s učiteljicama i učiteljima na katehetskom Seminaru Univerziteta u Bonnu.